

Meddelande om en investeringsplan för Europa 2014/15:FPM13

Finansdepartementet

2014-12-15

Dokumentbeteckning:

KOM(2014) 903 slutlig

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, regionkommittén och Europeiska investeringsbanken En investeringsplan för Europa

Sammanfattning

Den 26 november presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande om en investeringsplan för Europa. Investeringsplanen syftar till att öka investeringarna i EU och därigenom bidra till förutsättningar för fler jobb, högre tillväxt och en förstärkning av EU:s konkurrenskraft. Investeringsplanen bygger på tre delar.

1. Inrättande av en ny investeringsfond samt en mer strategisk användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Den nya investeringsfonden föreslås kapitaliseras med 5 miljarder euro från Europeiska investeringsbanken (EIB) och 16 miljarder euro i garantier från EU-budgeten. Målet är att investeringsfondens verksamhet fram till slutet av 2017 ska leda till en mobilisering av totala investeringar på mer än 315 miljarder euro.
2. Ett nytt angreppssätt för att identifiera och förbereda investeringsprojekt i EU som innefattar upprättandet av en förteckning på EU-nivå med möjliga investeringsprojekt och en central investeringsfunktion för att ge rådgivning om investeringar i EU.
3. En förbättring av investeringsklimatet genom att bland annat förenkla regleringar, öka tillgång till långsiktig finansiering samt stärka den inre marknaden.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om en investeringsplan och bedömer att den kan bli ett viktigt komplement till de åtgärder som vidtas på nationell nivå. Generellt anser regeringen vidare att det är viktigt att värna sunda och hållbara offentliga finanser och EU:s fleråriga budgetram för 2014 – 2020.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den ekonomiska tillväxten i Europa har de senaste åren varit svag och investeringarna har varit låga. År 2013 var investeringsnivån i EU 15 procent lägre än 2007. Investeringsnivåerna varierar dock mycket mellan medlemstaterna och de som genomgått de djupaste kriserna uppvisar också de största fallen i investeringar. Frågan har prioriterats av det italienska ordförandeskapet i rådet under andra halvan av 2014 och bland annat diskuterats vid informella Ekofin-rådet i september. Mot denna bakgrund presenterade Europeiska kommissionen den 26 november 2014 ett meddelande om en investeringsplan för Europa som syftar till att öka investeringarna i EU och därigenom bidra till förutsättningar för fler jobb, högre tillväxt och en förstärkning av EU:s konkurrenskraft. Kommissionen menar att det finns begränsat utrymme för offentliga investeringar i ett antal medlemsstater och de åtgärder som meddelandet föreslår fokuserar därför till stor del på att främja privata investeringar.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen anser att det finns potentiella investeringsprojekt som är samhällsekonomiskt lönsamma, men som inte får marknadsfinansiering, trots en likvid marknad, eftersom dessa investeringsprojekt i nuläget är för riskfyllda eller komplexa för privat finansiering. Detta vill kommissionen åtgärda genom att offentliga medel, huvudsakligen på EU-nivå, ska användas som en katalysator för att möjliggöra privata investeringar. De investeringar som därigenom möjliggörs ska ses som ett komplement till den finansieringsverksamhet som sker genom Europeiska investeringsbanken (EIB) och EU-program. Kommissionens investeringsplan innehåller tre delar:

1. Inrättande av en ny investeringsfond samt en mer strategisk användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Den nya investeringsfonden föreslås kapitaliseras med 5 miljarder euro från EIB och 16 miljarder euro i garantier från EU-budgeten. Målet är att investeringsfondens verksamhet fram till slutet av 2017 ska leda

till en mobilisering av totala investeringar på mer än 315 miljarder euro.

2014/15:FPM13

2. Ett nytt angreppssätt för att identifiera och förbereda investeringsprojekt i EU som innefattar upprättandet av en förteckning på EU-nivå med möjliga investeringsprojekt och en central investeringsfunktion för att ge rådgivning om investeringar i EU.
3. En förbättring av investeringsklimatet genom att bland annat förenkla regleringar, öka tillgång till långsiktig finansiering samt stärka den inre marknaden.

Kommissionen understryker att investeringsplanen ska ses som ett komplement till åtgärder på nationell och regional nivå, så som nödvändiga strukturreformer, ansvarsfull finanspolitik och ett förbättrat investeringsklimat.

Mobilisering av finansiering för investeringar

Den nya investeringsfonden, Europeiska fonden för strategiska investeringar (EFSD), ska inordnas i EIB:s struktur och planeras inleda sin verksamhet i juni 2015. För att inrätta fonden och reglera dess verksamhet kommer kommissionen i början av 2015 att presentera lagstiftningsförslag som föreslås hanteras skyndsamt av rådet och Europaparlamentet.

Fondens verksamhet ska riktas mot långsiktiga investeringar och mot finansiering av små och medelstora företag. Kommissionen har angivit att långsiktiga investeringar främst ska ske i strategiska sektorer som förnybar energi, energieffektivitet, forskning och utveckling, innovation, utbildning, bredband, energiinfrastruktur samt transportinfrastruktur. Investeringarna ska ske i projekt i hela EU baserat på projektens egna meriter.

Kommissionen har redovisat en finansieringslösning för den nya fonden om totalt 21 miljarder euro. Fonden ska kapitaliseras med 5 miljarder euro från EIB och ett garantiåtagande från EU-budgeten på 16 miljarder euro. För att möjliggöra garantier om 16 miljarder euro, föreslås att 6 miljarder euro öronmärks från redan beslutade program inom den fleråriga budgetramen 2014 – 2020. Av dessa 6 miljarder euro föreslås 3,3 miljarder utgöras av befintliga medel i fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) och 2,7 miljarder utgöras av befintliga medel i forskningsramprogrammet Horisont 2020. Att delar av garantibeloppen tas från befintliga program är en

förutsättning för att garantiåtagandet från EU-budgeten ska rymmas inom befintliga tak för den fleråriga budgetramen 2014 – 2020.

2014/15:FPM13

Vidare föreslås 2 miljarder euro garanteras från marginaler i EU:s budget. Det kan dels handla om marginaler som uppstår när budgeten inte genomförs ända upp till utgiftstaken, dels utnyttjande av olika flexibilitetsarrangemang. En förutsättning för denna finansieringslösning är att tillräckliga marginaler finns att tillgå mellan genomförd årsbudget och budgetramstak.

Slutligen ska ett belopp på 8 miljarder euro garanteras av marginalen mellan budgetramen och egna medelstaket. Denna finansieringslösning existerar redan i dagsläget och används för ett flertal instrument, bland annat betalningsbalansstöd och den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen. Det har dock tidigare konstaterats att utrymmet för ytterligare garantiåtaganden under egna medelstaket är mycket begränsat.

Kommissionen bjuder in medlemsländer att ge bidrag till investeringsfonden. När det gäller utvärderingen av offentliga finanser som görs inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten så framhåller kommissionen i meddelandet att eventuella bidrag till fonden kommer bedömas gynnsamt.

På nationell nivå förespråkar kommissionen en mer strategisk användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. För att öka fondernas genomslag framhåller kommissionen att finansieringsinstrument bör användas istället för bidrag och framför att medlemsstaterna bör åta sig att avsevärt öka sin användning av innovativa finansieringsinstrument på nyckelområden såsom stöd till små och medelstora företag, energieffektivitet, informations- och kommunikationsteknik, transport, samt FoU-stöd.

Ett nytt angreppssätt för att identifiera och förbereda investeringsprojekt i EU

Kommissionen anser att det behövs ett nytt angreppssätt för att identifiera och förbereda investeringsprojekt i EU. Detta arbete har redan initierats i en av Ekofin-rådet inrättad arbetsgrupp där EIB, kommissionen och medlemsländerna representeras. Arbetsgruppen har identifierat potentiella projekt med hög samhällsekonomisk nytta. Kommissionen anser att arbetet bör fortsätta på en mer permanent basis på EU-nivå och bidra till att identifiera och locka till sig investeringsprojekt och informera potentiella investerare. Kommissionen föreslår att arbetet ska leda till att en projektförteckning över investeringsbara projekt av europeisk betydelse

utarbetas för att möjliggöra för offentliga och privata investerare att få tillgång till relevant och öppen information.

2014/15:FPM13

Ytterligare ett initiativ handlar om att upprätta ett centrum för investeringsrådgivning inom EIB. Genom detta initiativ ska privata investerare, projektansvariga och offentliga myndigheter kunna erhålla rådgivning för att på så vis stärka stödet för projektutveckling på EU-nivå. Denna funktion ska inrättas samtidigt som investeringsfonden.

Ett förbättrat investeringsklimat

För att förbättra investeringsklimatet finns det enligt kommissionen ett behov av att förenkla regleringar och göra dem mer förutsägbara och tydliga, både på nationell nivå och på EU-nivå. Kommissionen efterfrågar bättre lagstiftning med syfte att minska onödig byråkrati, förbättra affärsklimatet - särskilt för små och medelstora företag - och se till att de lagar och regler som behövs är enkla, klara och ändamålsenliga. På nationell nivå nämner kommissionen behov av att förbättra kvalitén på offentliga finanser och skattesystemens effektivitet. På EU-nivå framhåller kommissionen att initiativ för bättre reglering kommer prioriteras, i synnerhet programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (REFIT).

Vidare anger kommissionen att det finns behov av åtgärder för att öka tillgången till långsiktig finansiering och av att underlätta fri rörlighet för kapital i EU. Den menar att en fullt integrerad Europeisk kapitalmarknad skulle bidra till att minska finansieringskostnaderna och att en så kallad kapitalmarknadsunion därför är viktig på längre sikt. Kommissionen kommer i början av 2015 att påbörja en konsultation om hur hinder för investeringar kan undanröjas och om hur steg mot en kapitalmarknadsunion kan tas. Kommissionen nämner bl.a. förslag att utveckla en reglering för värdepapperisering och att arbeta för standardiserade europeiska kreditregister.

Till sist föreslår kommissionen en rad åtgärder för att undanröja hinder för privata investeringar på den inre marknaden. Här nämns behovet av åtgärder i energi- och transportsektorer, så som en uppföljning i implementeringen av klimat- och energiramverket för 2030 och åtgärder vad gäller prisreglering på energi i vissa medlemsstater, och undanröjande av hinder för investeringar i transportinfrastruktur. Vidare understryks bl.a. behovet av att utveckla en digital inre marknad, exempelvis genom lagstiftningsåtgärder på områdena uppgiftsskydd och telekomlagstiftning och genom att förenkla upphovsrätts- och konsumentregler för näthandel och digitala köp.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa 2014/15:FPM13

I meddelandet anger kommissionen att den kommer att återkomma med lagstiftningsförslag i början av 2015. Effekterna på de svenska reglerna får analyseras då dessa förslag har lagts fram.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet utgör inget lagstiftningsförslag och innebär därmed inga direkta budgetära konsekvenser. De lagstiftningsförslag som aviseras i meddelandet och dess budgetära konsekvenser kommer att granskas i detalj när de har presenterats av kommissionen.

Den kapitalisering av fonden som kommissionen redogör för förväntas i nuläget inte medföra några inbetalningar från medlemsstater av medel till EU-budgeten eller till EIB. Kommissionen nämner dock att medlemsstater själva kan välja att tillföra ytterligare nationella medel till fonden.

Utifrån kommissionens redogörelse av EFSI skulle det maximala garantiåtagandet från EU-budgeten uppgå till 16 miljarder euro. Som i övriga fall där EU-budgeten står för garantier, uppgår Sveriges garantiåtagande till den BNI-andel som ligger till grund för Sveriges EU-avgift, för närvarande omkring 3,4 procent. Den eventuella budgetbelastning som kan uppstå till följd av fondens verksamhet utgår från den andel av garantiåtaganden som faller ut till betalning från EU-budgeten. Kommissionen gör preliminärt ett antagande om att risken inte kommer att överstiga 38 procent av garantibeloppet. Som tidigare nämnts är 50 procent av garantibeloppet täckt av redan beslutade program inom den fleråriga budgetramen 2014 – 2020 eller från marginaler i EU:s årsbudget.

De 5 miljarder euro som avsätts till fonden från EIB tas från bankens egna resurser och fodrar därmed ingen inbetalning av Sverige. Sveriges ägarandel i EIB uppgår till 2,97 procent. Med tanke på att EFSI:s finansiering löper fram till 2017 bör behovet av arrangemanget och dess ändamålsenlighet utvärderas efter denna period.

1.5 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om en investeringsplan för EU vars syfte är att öka investeringarna i EU och därmed bidra till fler jobb och ökad tillväxt. Investeringsplanen kan bli ett viktigt komplement till de åtgärder som görs på nationell nivå, inklusive strukturreformer för att stärka konkurrenskraft och tillväxt samt bidra till en hållbar utveckling. Generellt anser regeringen att det är viktigt att värna sunda offentliga

finanser och EU:s fleråriga budgetram för 2014 – 2020. Kommissionen väntas presentera konkreta förslag på flera av de områden som pekas ut i meddelandet i början av 2015. Regeringen kommer att få anledning att återkomma till riksdagen.

2014/15:FPM13

1.6 Medlemsstaternas ståndpunkter

Investeringsplanen fick ett brett stöd av medlemsstaterna vid Ekofin-rådet den 9 december.

1.7 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

1.8 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

2 Förslagets förutsättningar

2.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då meddelandet inte innehåller lagstiftningsförslag.

2.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då meddelandet inte innehåller lagstiftningsförslag.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet kommer att behandlas vid Europeiska rådet den 18 och 19 december 2014. Kommissionen väntas presentera konkreta förslag på flera av de områden som pekas ut i meddelandet i början av 2015. Kommissionen anger att den avser att följa upp meddelandet med lagförslag med början under första kvartalet 2015. Dessa lagförslag föreslås behandlas skyndsamt då den nya investeringsfonden planeras påbörja sin aktivitet i juni 2015.

3.2 Fackuttryck/termer

Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF): Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av fonden för ett sammanlänkat Europa, om ändring av förordning (EU) nr

913/2010 och om upphävande av förordningarna (EG) nr 680/2007 och (EG) nr 67/2010. 2014/15:FPM13

Forskningsprogrammet Horisont 2020: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1291/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014 – 2020) och om upphävande av beslut nr 1982/2006/EG.